

Til lovforslag nr. L 153. Skriftlig fremsættelse (2. februar 2006)

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold (Beskyttelse af den negative foreningsfrihed)

(Lovforslag nr. L 153).

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol afgjorde den 11. januar 2006, at den danske retstilstand med hensyn til sikring af foreningsfriheden ikke er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 11 om beskyttelse af foreningsfriheden. Domstolen fandt, at artikel 11 også omfatter en forpligtelse for staten til at sikre den negative fagforeningsfrihed, det vil sige retten til at stå uden for en fagforening. For at leve op til dommen, og dermed bringe retstilstanden i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, er det nødvendigt at ændre foreningsfrihedsloven. Dommen vedrører alene indskrænkningerne i den negative foreningsfrihed i forbindelse med ansættelsesforhold. Det er derfor ikke juridisk nødvendigt at gå videre end det for at leve op til dommen. Regeringen finder, at der i lyset af de principielle hensyn til mere generelt at sikre foreningsfriheden for den enkelte person som udøver et erhverv, er god grund til samtidig at gøre op med eksklusivbestemmelserne for de liberale erhverv, idet det er regeringens klare overbevisning, at man frit skal kunne udøve sit erhverv, uanset om man er medlem af en bestemt forening eller ej. Derfor vil regeringen tage de nødvendige initiativer til også at få afskaffet de eksklusivlignende ordninger for advokater og for en række erhverv indenfor sundhedsområdet fx læger og tandlæger.

Med lovforslaget sikres lønmodtagernes ret til ikke at være medlem af en fagforening eller en bestemt fagforening i forbindelse med ansættelse og afskedigelse. Med forslaget udvides beskyttelsen af den negative foreningsfrihed.

Lovforslaget har til formål at forbyde, at en arbejdsgiver i en ansættelsessituation stiller krav om, at en ansøger til en ledig stilling er medlem eller ikke er medlem af en forening eller en bestemt forening som forudsætning for ansættelsen. Efter forslaget må der ikke lægges vægt på en ansøgers foreningsmæssige tilhørsforhold i ansættelsessituationen.

Lovforslaget skal endvidere sikre lønmodtagere mod afskedigelse på grund af foreningsforhold i tilfælde af, at en lønmodtager ikke er medlem af en forening eller en bestemt forening. Den foreslåede lovændring vil således indebære et forbud mod, at en arbejdsgiver afskediger en lønmodtager, fordi denne er medlem eller ikke er medlem af en forening eller en bestemt forening.

Endelig har lovforslaget til formål at forbyde eksklusivbestemmelser i kollektive overenskomster. Efter forslaget kan der ikke indgås nye aftaler, som forpligter en arbejdsgiver til udelukkende eller fortrinsvis at beskæftige lønmodtagere, som er medlemmer af en forening eller en bestemt forening. Ligeledes kan der ikke indgås aftaler, som forpligter en lønmodtager til udelukkende eller fortrinsvis at have beskæftigelse hos en arbejdsgiver, som er medlem af en forening eller en bestemt forening. Med lovforslaget bliver eksisterende eksklusivbestemmelser ligeledes ugyldige. Det samme gælder tilsvarende bestemmelser i organisationers vedtægter m.v.

Lovforslaget er sendt i ekstern høring samtidig med fremsættelsen i Folketinget.

Det foreslås, at lovforslaget træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.